

26.93x36.73	31	עמוד 18	ידיעות אחרונות - המוסף לשבת	15/07/2011	28048912-4
"סלע מרכז טיוע לעולה במשבר 70 - 28580"					

הבן טרונה מאחורי הסורגים. "היה לי חלום אחד בחיים, לפגוש את אבא שלי. זה קרה, ואין לי שום מחשבה אחרת על העתיד"

בתרגום בכלא של הפליטים בקציעות, אני יודע מה עושים להם בסיני, הורגים אותם שם. ידעתי שאין לי איך להוציא אותו, מאיפה אשלם את זה? ביום ראשון פתחתי את ה"ט" לפון, והם שוב התקשרו. אמרו לי, 'תשלם או שנשחט את הילד שלך. נזרוק אותו לים'."

ביניאם ממעט לדבר. הוא נראה מדוכא וחסר אנרגיה. "אין לי כבר דם או פצעים", הוא אומר, "אבל אני מאוד עייף".

טיפין טיפין הוא מספר את מה שעבר עליו בחודשים האלה. מגבול אריתריאה הגיע לעיר קסלה בסודן, ומשם לשגרוב, מחנה פליטים גדול, מקום היציאה של מבקשי מקלט לכל רחבי העולם. בעל הבית שבו גר מכר אותו, לדבריו, למבריחים בדואים, המכונים שם "רשיידה", תמורת 5,000 דולר. "הוא הביא אותי אליהם וברח", הוא מספר, "ואו הם כיסו את העיניים שלי ולקחו אותי באוטו. לא ידעתי לאן. צירפו אותי לעוד 29 אנשים, הביאו לנו קמח והלכו". הטענה שקנו אותו ב-5,000 דולר חזרה ועלתה גם בשיחות של סוחרי האדם עם טקה.

אחרי נסיעה ארוכה הגיעו למצרים, לשפת ים, שם המ' תינו לדבריו 16 יום, מתחבאים בבור גדול בארמה בקור של ינואר, אוכלים עשבים וחול כשנגמר מעט האוכל שהביאו להם המבריחים, בקושי שותים. המבריחים, תמיד חמושים, התחלפו יותר מפעם אחת. אחד מבני הקבוצה מת שם. לילה אחד הגיעה קבוצה חדשה של מבריחים והעבירה אותם, צפופים בסירה אחת, את תעלת סואץ. הם חיכו עד שהגיע סנדר, נשכבו בתוכו בערימה וכוסו ביריעות ברזנט כדי להסתיר אותם.

"היינו צועקים וקרענו את הכדים בשיניים שלנו כדי שיהיה לנו אוויר", הוא מספר, "אחד דורך על השני, היה שם בלגן. לפעמים הם עצרו לשחות קפה, רק בשבילם. ככלל לא דיברו איתנו כל הימים האלה. גם האחרים נחטפו, ואף אחד לא ידע לאן נוסעים. אחרי חמישה או שישה ימים הג' ענו למקום כזה, שהיו בו גם בתים רגילים וגם מין אוהלים ומשהו מתחת לארמה, ובמקום הזה אוספים ומוכרים אנשים כמונו, כמו שוק. את פנינו קיבל אריתריאי שעובד איתם. הכניסו אותנו לבית גדול, עם שרשרת תלויה מלמעלה כמו של שחיטה, ובחול היו אנשים מתים."

אחד מהם נמלט לאדיס-אבבה, וממתין שם היום להוכחת אבהות שתזכה אותו מיידית במעמד עולה. בת אחת עדיין באריתריאה, אינה מצליחה לצאת. ביניאם טר' רנה, הוא בנימין בן ה-31, ברח מהצבא, חצה את הגבול, אבל במקום לעלות מאדיס בעזרת הסוכנות הגיע לישראל, בדרך הגרועה מכל. כל כך גרועה, שגם עכשיו קשה להגיד שבאמת הגיע.

המחיר: 5,000 דולר

12 שנים היה ביניאם טרונה מגויס בעל כורחו לצבא האריתריאי, בלי סיכוי לעזוב או לצאת את הארץ. השירות הצבאי בדיקטטורה האפריקאית אינו מוגבל בזמן, ולא כולל אפטריום או שבתות בבית. כשניסה בעבר לעזוב, נכלא, ואביו שיחרר אותו בכופר עצום. בינואר השנה אמרו לו חברים שהם נמלטים וחוצים את הגבול. בלי לחשוב פעמיים ביניאם הצטרף, משאיר מאחור את אמו, אולי לתמיד.

"ב-24 בינואר קיבלתי פתאום טלפון מסודן", מספר טקה. "אמר לי, 'הבן שלך ביניאם נמצא פה, אתה יכול לדבר איתו'. לא האמנתי, איך הוא הגיע לסודן פתאום, הייתי חייב לשבת. הוא סיפר שהגיע עם חברים ושאל לאן ללכת ומה לעשות, כי אין לו כלום."

"הבטחתי לשלוח תוך כמה ימים כסף, ביקשתי שלא יסתובב כדי שלא ירגו אותו שם, דיברתי עם בעל הבית שבו היה וביקשתי שבתמורה לכסף ששלח לו, יעזור לו להגיע לאריתריאה, לאדיס-אבבה. משם אין לי בעיה להע' לות אותו, כל האישורים קיימים. קניתי דולרים, הלכתי לשלוח, וכשהתקשרתי לבעל הבית, הוא אמר לי כל פעם, 'הבן שלך לא פה, אולי הלך לעבוד עם חברים'. ככה כמה ימים הוא התחמק ממני. הילד נעלם."

"הטלפון הבא הגיע ביום שישי אחרי חודש, כמה דקות לפני השעה שתים בצהריים. משהו התקשר: 'הילד שלך נמצא בסיני'. התקשרו מהברואים שמה, דיברו איתי טיג' רינית (שפתה של אריתריאה) ונתנו לי לדבר איתו. הוא בכה, סיפר שחטפו אותו והוא לא יודע איפה הוא נמצא. קיללתי את האנשים האלה וסגרתי את הטלפון. 'כל הלילה בכיתי, רק רציתי לא לזכור אותו. עברתי

הם יושבים על כיסאות זה מול זה, אב בחולצתו הלבנה המגוהצת, בן בבגדי יום-יום של הכלא, דומים להפליא. הבן יושב מורכן ראש וכמעט אינו מרים את עיניו. האב זקוף, מביט בו ככאב ובתסכול, זרמים של ריחוק ושל קרבה עוברים ביניהם. כל כך הרבה הסברים יכולים להיות לתמונה הזאת, אבל אף אחד מהם לא יתקרב לתעתור עיה של האמת.

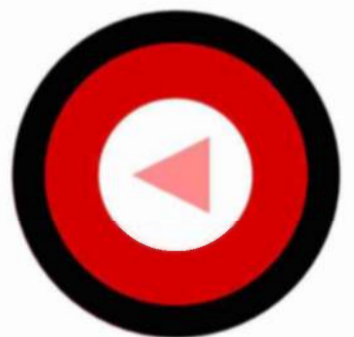
בחדר קטן בכלא סהרונים נפגשים עולה ותיק מאתיופיה ובנו, מסתגן אריתריאי

מגבול מצרים, אחרי שלא התראו 27 שנים. במקום ליפול זה בזרועות זה בנתב"ג ולייצר עוד תמונה מרגשת של עלייה, יש להם פחות משעה יחד, תחת פיקוח. במקום פרחים, האב מביא זוג כפכפים לרגליו החבולות של בנו וקדם מיוחד לכי ויות שעל גופו, אותות הדרך לישראל.

"זה הילד שלי", דניאל טקה אומר, "כמה שנים הייתי מתפלל שיבוא אליי הילד שלי, בנימין. מאז שהיה בן ארבע לא ראיתי אותו. עכשיו הוא פה, ואני לא יכול לקחת אותו אליי ולטפל בו. הוא יצא מהחושך, מהאש, כל הגוף שלו שרוף. בן של ישראלי חזר הביתה מהשבי, אז איך יכול להיות שבמקום שעיתונאים יחכו לו עם מצלמות, תפסו ושמו אותו בכלא, כמו פושע?"

טקה, יהודי בן 70 שעלה לארץ ב-85' בהמשך למבצע משה, עוד לא למד שלפעמים ישראל היא ארץ האפשי ריות הבלתי מוגבלות, בעיקר כשמדובר בענייני הגירה. מאז עלייתו הוא נאבק להביא לישראל את ילדיו ממספר נשים שנותרו מאחור. לאורך השנים עמד בקשר טלפוני עם הילדים, ובתקופה שאיבר קשר עם בנימין ואמו - הוא מימן חוקרים פרטיים שאיתרו אותם.

כבר בעשור הקודם הוחלט במשרד הפנים שילדיו הם זכאי חוק השבות, כילדים לאב יהודי, ושתים מבנותיו הועלו מאתיופיה. בן נוסף, שחי באריתריאה, הצליח לע' זוב אותה ולהגיע לישראל כעולה. שלושה ילדים נשארו באריתריאה, שנמצאת תחת שלטון צבאי, והיציאה ממנה באופן חוקי כמעט בלתי אפשרית.

**האב טקה:
"הייתי מתפלל
שיבוא אליי
הילד. מאז
שהיה בן ארבע
לא ראיתי
אותו. עכשיו
הוא פה, הוא
יצא מהחושך,
מהאש, כל הגוף
שלו שרוף, ואני
לא יכול לקחת
אותו אליי
ולטפל בו"**

26.82x35.07	32	18	עמוד	ידיעות אחרונות - המוסף לשבת	15/07/2011	28048923-6
"טלע מרכז טיוע לעולה במשבר - 28580"						

"מבחינת מדינת ישראל

אנחנו לא אנשים בכלל"

אחרי 27 שנה נפגשו השבוע דניאל טקה שעלה מאתיופיה ובנו ביניאם טורנה | אבל במקום פרחים וחיוכים הייתה להם פחות משעה יחד, תחת פיקוח, בכלא סהרונים | הבן עבר מסע ייסורים מזוויע, חצה את הגבול כמסתנן ונתפס, ועכשיו המדינה מסרבת להכיר בו כזכאי חוק שבות | הסיבה: לא הוכח כי הוא בנו של טקה | "זה הילד שלי", אומר האב, "בן של ישראלי חזר הביתה מהשבי, אז למה מתייחסים אליו כמו פושע?"

עִינַת פִּישְׁבַּיִן | צילום: אדוארד קפרוב

חיבוק ופרידה. נדרשים להוכיח אבהות

"למה חודש במעצר?"

הוא נמצא על ידי חיילים ב-21 ביוני, רגלו כמעט משור-תקת אחרי חודשים ללא תנועה, גופו כווי, והועבר עם חב-ריו אל מתקן הכליאה סהרונים שליד קציעות. ההגעה של פליט הטוען שהוא זכאי חוק השבות, לראשונה בהיסטוריה של ההסתננות, לא אמורה הייתה להפתיע את אנשי משרד הפנים. במהלך כל חודשי השבי הם עודכנו על ידי עור-כת הדין שרה לואיס מהמרכז לסיוע משפטי לעולים של התנועה הרפורמית. התנועה מטפלת בתיק של טקה יותר מעשור ועזרה להביא את ילדיו האחרים ארצה. גם מתנדבי מוקד סיוע לעובדים זרים, שמלווים אותו מאז שנעצר, המי-שיכו להעביר אינפורמציה על הסיפור החריג.

אבל ביניאם נשלח לתשאל לקוני, מהסוג שלו זוכים כל מבקשי המקלט, וטענותיו לא זכו להתייחסות. לקח לאב יותר משבוע לאתר את בנו במתקן שבו, למרבה האכסור, עבד הוא עצמו כמתרגם מטיגרינית בשנה שעברה. הוא יצא בוכה מהפגישה הראשונה, כשראה את מצבו הגופני והנפשי של בנו, אבל כלום לא הכיז אותו להתעלמות ממנו במשרד הפנים. במקום שביניאם יוכר כזכאי שבות וישר-חרר מיידית לטיפול שהוא זקוק לו, הרגיש טקה שיהדותו ואזרחותו שלו הן שמוטלות פתאום בספק. העולה האתיופי המכובד, אב ל-11, פנסינר ומתנדב בקהילה, מרגיש היום על בשרו את הסיט של כל ישראלי - להיות פליט.

ברשות האוכלוסין וההגירה טוענים באותה נשימה כי ביניאם לא היה בקשר עם אביו במשך שנים, וכי אין הוכ-חה שהוא בכלל אביו. בתשאל שנערך לו הוא מסר פרטי פרטים על משפחתו, אביו וכל אחיו ועל עברו באריתריאה, אולם לא ידע לענות לשאלות לגבי יהדותו של האב. זה הספיק כדי לסגור את התיק.

ממשרד הרוברת נמסר: "דניאל טקה עלה לישראל לפני שנים רבות, כזכאי שבות. במהלך השנים הגיש בקשות לה-עלות את ארבעת ילדיו שנולדו מחוץ לנישואין ומנשים שונות, לרבות ביניאם. בקשות אלה הועברו לראיון ראשו-ני בשגרירות ישראל באריתריאה, באסמרה. שניים מילדיו עלו לישראל לאחר בדיקת הגורמים המקצועיים. ביניאם, לעומת זאת, לא הגיע מעולם לראיון שנקבע לו, ועל כן לא נבדקה זכאותו לעלייה.

"על-פי דבריו בתשאל מפורט שנערך לו, הוא הגיע לישראל באופן לא מתוכנן במטרה להפסיק לשרת בצבא אריתריאה ולעבוד כאן. מר ביניאם לא היה בקשר עם אביו במהלך כל שנות חייו ויצר עימו קשר לראשונה רק בהגיעו לסיני, על אף שהיו בידיו פרטי התקשורת שנים קודם. "כיום לא קיימת כל הוכחה חוקית כי מר דניאל טקה הוא אכן אביו של ביניאם, ולביניאם אין כל תיעוד המו-כיח זאת, בניגוד לילדיו האחרים של דניאל. על כן, ללא הוכחות כנדרש בחוק ובנוהל, לא ניתן לטפל כלל בבקשה למתן מעמד מטעמי שבות."

מיכה פלדמן, שהיה אחראי על העלאת יהודי אתיופיה כמכצע שלמה והיום ממונה על המחלקה האתיופית בסל"ע,

מבהיר שאם יש ספק לגבי אבהותו של טקה, הארגון מוכן לממן באופן מיידי בדיקת רקמות כדי לסגור את העניין ולהי-חיל על ביניאם את חוק השבות. אבל לשם כך יש לשחרר. "שום דבר שבמשרד הפנים יגידו לא ישנה את העובדה שבחור זכאי שבות נמצא ככלא כאחרון הפושעים", אומר פלדמן. "אני מכיר את דניאל ומשפחתו כבר שנים, וכדי-סק האתיופי של משרד הפנים יש תיק של ביניאם דניאל שמחכה להיסגר עם הבאתו לארץ. אני מבין את החששות שלהם בגלל ההגירה הבלתי פוסקת ממצרים לישראל, אבל דורש מהם לפתוח את הראש למקרים חריגים ולא להכניס את כולם לאותו סיר רק בגלל שלכולם אותו צבע עור."

"בלית ברירה נסכים לבדיקת רקמות", אומרת גם עו"ד לואיס, "למרות שהדרך הטובה ביותר להתגבר על זה היא בעזרת דסק אתיופיה של משרד הפנים שיערכו לשניהם שימוע אמיתי, כי השימוע ככלא הוא למטרה אחרת לגמרי."

"דניאל מאוד רציני לגבי הבאת הילדים שלו, ובשנים שאנחנו בקשר ראיתי אותו בוכה בדמעות בגלל מה שעו-בר עליהם באריתריאה. ברגע שידענו שבנימין נפל בשבי בסיני וכמה המצב נורא, עשינו הכל כדי שמדינת ישראל תעזור לחלץ אותו משם, ואני עד עכשיו לא מבינה למה זה לא קרה. אחרי הכל זה בן של אזרח ישראלי."

"היה לי חלום אחד בחיים", אומר ביניאם, "לפגוש את אבא שלי. זה קרה, ואין לי שום מחשבה אחרת על העתיד. שיקרה מה שיקרה."

"למה חודש במעצר?", דניאל טקה עדיין מתקשה לק-לוט. "הגוף שלו שבור, ואפילו משחה לפצעים לא נתנו לו. עכשיו הבנתי משהו שעד היום לא ראיתי: מבחינת המדינה אנחנו לא אנשים בכלל. לא שייכים למדינה הזאת." ■

einatfishbain@gmail.com

בתנועות רחבות הוא מראה איך קשרו אותם באזיקים ארוכים, רגל אל רגל, יד ליד, ומרגים כיסוי עיניים וחשי-כה כמעט תמירית. "היינו עשרה אנשים בשרשרת אחת", מספר ביניאם. "בהמשך הם היו מרביצים ושורפים וגם הורגים כמה אנשים. היינו כל הזמן קשורים, עד שמש-לם הבנאדם. לפעמים השרשרת הייתה מתחלפת במכות חשמל, וכל הזמן שורפים עם ברזל ומרביצים. "הבד שהיה על העיניים היה מלא כינים, היינו בחושך. חמישה מהאנשים שהגיעו איתי מתו במחנה הזה מרעב וממכות. היו ארבע בנות בקבוצה שלנו, אותן קשרו וגם היו אונסים. שמענו את זה. עברו שם המון אריתריאים, אני לא יכול לספור כמה. כל כך סבלתי שם, שיום אחד אמרו עליי 'מת' ושמו עם שאר המתים. שישה חודשים נשאיתי במקום הזה."

בחודשים האלה התקשרו סחורי האדם באופן קבוע אל טקה בישראל ואל אמו של ביניאם באריתריאה, דורשים סכומי כסף הולכים וגדלים. "הם היו מנסים לתת לי לרבר עם הילד שלי בשביל להרביץ לו ולשוף אותו", מספר טקה. "אם הייתי מסכים לרבר איתו, הייתי שומע את הצרחות וכל מה שעושים לו: 'שורפים אותי, אבא! הייתי בהלם אחרי כל שיחה. בגלל זה לא הייתי מוכן לרבר איתו, שלא יעשו לו את זה בגללי. אחות שלו ואמא שלו היו מתקשרות אליי מאר-י תריאה, בוכות לי שהתקשרו אליהן, הייתי אומר: 'אל תרימי את הטלפון. אל תעני לו. בכוונה שורפים אותו, שנשמע'."

אבל הם שילמו. טקה העביר 5,000 דולר לבחור בשם אחמד מרמלה, שאת פרטיו מסר לאחר מכן למשטרה, ממנה לא שמע עד היום. ביניאם לא שוחרר, וטקה סירב להמשיך לשלם. המבריחים הפסיקו להתקשר אליו ועברו אל האם, שהתחננה לעזרתו. אחרי שנפלה למשכב מרוב דאגה, הוא העביר לה 7,000 דולר לבירה אסמרה, כדי שהיא תשלם ותעצור את ההתמקחות. היא השיגה עוד 2,500 דולר, מת-חננת כמוהו לכל מי שהכירה. ארגון סל"ע, סיוע לעולים כמשבר, השיג עבורו אלפי שקלים מתורמים בעולם.

בינתיים הועבר ביניאם לידי מבריחים אחרים, שהוד-עזעו למראה מצבו הירוד ודרשו רק עוד 2,500 דולר עבור השחרור. האם גייסה את הכסף. סך הכל הוציאה המשפחה 16,500 דולר, וביניאם נשלח אל הגבול, כמעט מת, נישא על כתפי חבריו אל מעבר לגדר.